

ใบความรู้ การอ่านสรุปใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ

การอ่านเพื่อสรุปความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนะของผู้เขียน

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความสำคัญและเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุมเนื้อความในประโยคอื่นๆ ในย่อหน้านั้น หรือเป็นประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้าตัดเนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดี่ยวๆ ได้ โดยไม่ต้องมีประโยคอื่นประกอบ ในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ลักษณะของใจความสำคัญ

๑. เป็นข้อความที่ทำหน้าที่คลุมใจความของข้อความอื่นๆ ในตอนนั้นๆ ได้หมด ข้อความนอกนั้นเป็นเพียงรายละเอียด หรือส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น
๒. ข้อความหนึ่งๆ หรือย่อหน้าหนึ่งๆ ส่วนมากจะมีเพียงประการเดียว
๓. ส่วนมากมีลักษณะเป็นประโยค อาจจะเป็นประโยคเดียวหรือประโยคซ้อนก็ได้ แต่ในบางกรณี ใจความสำคัญไม่ปรากฏเป็นประโยค เป็นเพียงใจความที่แฝงอยู่ในข้อความตอนนั้นๆ
๔. ใจความสำคัญที่มีลักษณะเป็นประโยคส่วนมากจะปรากฏอยู่ต้นข้อความ

การพิจารณาใจความสำคัญ

ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ในตำแหน่งของข้อความดังต่อไปนี้

๑. ใจความสำคัญที่ปรากฏอยู่ในแต่ละย่อหน้า ดังนี้
 - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นของย่อหน้าและมีรายละเอียดวางอยู่ในตำแหน่งถัดไป
 - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งท้ายของย่อหน้า โดยกล่าวถึงรายละเอียดต่างๆ อย่างคลุมๆ ไว้ก่อนในตอนต้น
 - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งต้นและท้ายย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตรงกลาง
 - ใจความสำคัญอยู่ในตำแหน่งกลางย่อหน้า มีรายละเอียดอยู่ตอนต้นกับตอนท้าย

๒. อ่านจับใจความสำคัญที่ปรากฏรวมอยู่ในหลายๆ ย่อหน้า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญแบบนี้มีหลักสำคัญของการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- อ่านอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ
- อ่านให้ละเอียด
- อ่านแล้วถามตัวเองว่า เรื่องนี้มี ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม

นำมาเรียบเรียงให้สละสลวย และมีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญของเนื้อความ

วิธีการอ่านสรุปใจความสำคัญ

ขึ้นอยู่กับความชอบว่าจะทำอะไร เช่น ชิดเส้นใต้ หรือตีเส้นล้อมกรอบข้อความสำคัญ การใช้สีต่างๆ กันแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การทำบันทึกย่อก็เป็นขบวนการส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดีและได้ผล แต่ผู้อ่านควรย่อด้วยภาษาและสำนวนของตนเอง ไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะวิธีนี้อาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

หลักการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

๑. อ่านจากบนลงล่างแทนการอ่านจากซ้ายไปขวาทีละตัว
๒. อย่าอ่านทุกตัวอักษร เพราะจะทำให้อ่านได้ช้า
๓. ฝึกกวาดสายตาเป็นห่วงๆ เพื่อจะได้อ่านได้ทีละประโยคซึ่งจะช่วยให้อ่านได้รวดเร็ว
๔. พยายามเก็บความของแต่ละตอน เมื่ออ่านจบตอนหนึ่งแล้ว โดยรู้จักแยกใจความสำคัญและใจความที่นำมาประกอบในแต่ละข้อความออกจากกันให้ได้
๕. ขณะที่อ่านต้องนึกไว้เสมอว่าเรื่องที่กำลังอ่านอยู่นั้นเป็นเรื่องอะไร มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร เมื่ออ่านจบแล้วจะได้ตอบปัญหาที่ตั้งไว้ได้
๖. พยายามให้ความสนใจในสิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว เมื่อต้องการจะอ่าน เพื่อตอบปัญหาหรือจับใจความก็ไม่ควรพะวงอยู่กับเรื่องหลักภาษาหรือเรื่องราวอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความต้องการ
๗. อย่าพยายามอ่านซ้ำเพราะจะทำให้เสียเวลา ในบางครั้งเราอาจจะได้ทราบความหมายจากประโยคถัดไปได้
๘. ฝึกอ่านอย่างสม่ำเสมอ อ่านหนังสือหลายๆ ประเภทเพื่อให้เกิดความชำนาญในการอ่านใดๆ

สรุปการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

๑. อ่านเนื้อเรื่องทั้งหมด และจับประเด็นสำคัญ
๒. ทบทวนโดยตั้งคำถามในใจว่าเรื่องที่อ่าน นั้นมีใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เมื่อไร
๓. เขียนข้อความที่มีความสัมพันธ์อย่างสั้น ๆ ด้วยภาษาที่สละสลวย กระชับรัดกุม และชัดเจน

ตัวอย่างการสรุปใจความสำคัญ

เช้าวันรุ่งขึ้น เสียงไก่ขัน เอ็ก ! อี ! เอ็ก ! เอ็ก ! ฉันทและน้องตื่นขึ้นแล้วชวนกันไปอาบน้ำ พอแต่งตัวเสร็จก็ออกไปวิ่งเล่นที่สนามหญ้าหน้าบ้าน ฉันทพบเห็ดดอกหนึ่งกำลังบาน มีขนาดใหญ่มาก ฉันทกับน้องยืนดูด้วยความสนใจ คุณน้าซึ่งตื่นเช้าเช่นกันรีบเดินเข้ามาห้ามฉันทและน้องแต่ต้องเพราะอาจเป็นเห็ดพิษ

ประเด็นสำคัญของข้อความนี้ คือ ฉันทและน้องไปพบเห็ดขนาดใหญ่มาก แต่น้าบอกว่าเห็ดที่พบ อาจเป็นเห็ดมีพิษ